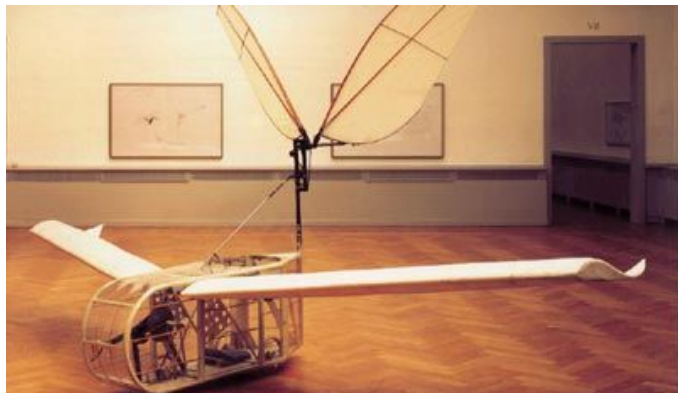

Informatie Kunstwerk

Titel: Umbilly I

Wijk:	Technische Universiteit Eindhoven
Toponiem:	Den Dolech 2, Gebouw Vertigo, Bibliotheek Bouwkunde vloer 2
Kunstenaar:	Panamarenko (pseudoniem van Henri Van Herwegen; 1940 - 2019)
Materiaal:	Doek, Hout, Kunststof, Metaal, Staal
Jaar van plaatsing:	1976

Omschrijving

De vliegtuigen van Panamarenko (1940) zien er uit of ze zo op kunnen stijgen en weg kunnen zweven. Echter, veel toestellen van zijn hand kunnen en hoeven dat niet.

Voor hij een ontwerp daadwerkelijk uitvoert, maakt Panamarenko talloze tekeningen en technische berekeningen. Of wetenschappers deze juist vinden, vindt hij minder belangrijk. Hij heeft niet zoveel met ze op, zoals blijkt uit een interview uit 2001: "Ik heb geen zin om mijn hele leven te stoefen over Einstein, Zweistein, Dreistein en om dat peloton te vergroten. Het enige zinvolle is iets te maken dat schoonheid heeft."

De 'Umbilly I' (1976) staat eerst in een vitrine bij de faculteit Werktuigbouwkunde, waar het felle reacties oproept. Veel medewerkers ervaren het 'knutselwerk' als een aanval op de technische wetenschappen. De 'Umbilly 1' vindt vervolgens een thuis bij de bibliotheek van de faculteit Bouwkunde, waar het jaren staat, voor het verhuist naar vloer 1 in Vertigo.

Als kind is Panamarenko gefascineerd door V2's, die in Antwerpen neerkomen in plaats van in Londen. Die fascinatie voor vliegen blijft zijn hele leven bij. In de jaren '60 volgt Panamarenko de Academie voor Schone Kunsten in zijn geboorte- en woonplaats Antwerpen. Bij de happenings die hij later mede organiseert, blijkt ook zijn relativiseringsvermogen en humor: hij is miljonair, chauffeur of luchtschipbouw-ingenieur en ontwerpt apparaten als een mechanische dakgoot en een waterzeppelin.

Panamarenko, een samentrekking van Pan American Airlines & Co, baseert de twee Umbilly's die hij maakt, op het bewegingsmechanisme van insecten. De 'Umbilly I', is technisch gezien, de meest geavanceerde. De term komt van 'Umbillicus' en verwijst naar de herhaalde onderbreking van het aandrijfmechanisme bij elke vleugelslag. Met dit principe is het volgens Panamarenko mogelijk dat de beweging van de achtervleugel doorgaat, ook al wordt er even niet

op de pedalen getrapt.

Alle voertuigen van Panamarenko, niet alleen zijn vliegtuigen, zijn gebaseerd op bestaande natuurkundige principes. Daarnaast vindt hij ook nieuwe apparaten uit: de Pastillemotor voor rugzakvliegen of een ruimteschip dat zich met magnetische krachten voort moet bewegen. 'De Blauwe Archaeopterix' heeft zonnecellen en een elektronisch brein, zodat deze oervogel van haar fouten kan leren.

Ook heeft de TU/e een schaalmodel gekregen van 'Het Eiland', het nieuwste en wellicht laatste kunstwerk van Panamarenko. Het is fysiek te bezichtigen in de centrale bibliotheek of via het artikel dat daarover verscheen in Cursor.

Voor meer informatie: [Kunstcollectie TU/e](#)

